

14 Dvě důležitá „W“ / Zwei wichtige „W“

Ze Skalky jsme sestoupili do bývalé čtvrti Selský vrch (Bauernberg). Zůstaly z ní dva domy, ostatní chalupy byly po válce zbořeny. V lesích můžeme nalézt probořené sklepy a kamenné snosy. Cestou ze Skalky jsme přešli přes zalesněné terasy bývalých polí a potkali mezníky s erbovní kotvou hraběte Nostice.

Pod námi podél Novoveského potoka byla čtvrť Winklov (Winkel). To je první významné „W“ - historické jádro osídlení Horní Rotavy. Z původního Winckelaw (1560) se vyvíjelo Wingklaw (1617), Winklow (1618) a nakonec Winklau. Rozparcelováním panského dvorce Winklau, jehož pozemky pokrývaly celou Horní Rotavu, za panství hraběte Nostice vznikla 1696 stejnojmenná vesnice, k níž patřil statek, pískovna, hamry a dva mlýny na Novoveském potoce. Osou osídlení Winklova byl Novoveský potok (Hahnbach), oblast dnešní Samoty. Od konce 18. století se používala jména Winklau (Winklov) a Ober-Rothau (Horní Rotava) souběžně jako synonyma. Donedávna Winklau, Winkel zůstalo místním jménem pro zástavbu v údolí a připomínkou poplužního dvora, k němuž patřily vedle Winklova i další části, kterými jsme prošli - Lučiny (Peint), Údolí (Grund), Statek (Gut) a Selský vrch (Bauernberg).

Sám Winklov se dělil na dvě části. Uprostřed Dolního Winklova, pod námi u můstku přes Novoveský potok stál obilný Weberův mlýn (Webermühle, rotavským nářečím Wewerlmühl). U něj ústil potůček Fuhrbach z postranního Weberova údolí (Weberlohe) s Winklovskou bažinou (Winkelseige). Toto údolí je nyní zasypáno skládkou odpadů. Horní Winklov (Oberer Winkel) leží výše proti proudu Novoveského potoka v Rokli (Winkelschlucht). Winklov je poznamenán demolicemi domů po odsunutých Němcích. Z 15 domů zůstaly tři. Velký dům na dolním konci Winklova, býv. nemocnice železáren a škodovácký internát učňů, je vybydlený.

Druhé důležité „W“ pro Rotavu je wolframová ruda. Ta byla objevena 1928. V roce 1934 byla při silnici do Šindelové nad pravým břehem Novoveského potoka vyhloubena zpočátku 20m hluboká průzkumná šachta Gerhard. 200m od ní směrem na JV byla vyhloubena šachta Adelheide, hluboká 32m. Rozjezd podnikání urychlila válka, protože Německo podporovalo na okupovaných územích těžbu strategických surovin pro legování ocelí. Průzkum ložiska převzala 1939 společnost Friedrich Krupp. Její dceřinná firma Egerländerer Erzbergbau vyrazila 1 km dlouhou štolu č. 1, napojenou na 600m dlouhou štolu č. 5, ústící mezi Rotavou a Smolnou. Provozovala 1939 - 1945 důl na wolframit a rýžoviště v údolích Novoveského potoka a Fuhrbachu. Vytěženou rudu zpracovávala v úpravně, která z materiálu obsahujícího průměrně 0,15 % W vyráběla koncentrát o kovnatosti 51 % W.

Po válce pokračovala těžba wolframové rudy na dole Svornost do hloubky 45m. V roce 1950 bylo ložisko vyčerpáno. Báňské průzkumy provedené 1945 - 1953 v okolí Rotavy, Smolné a Jindřichovic, sice objevily řadu rudních výskytů, ale žádné rentabilní ložisko. Jeden z výskytů, žilník Hahnbach 400m severně odtud v Rokli na levém břehu Novoveského potoka, byl prozkoumán dvěma štolami

Další trasa povede ke kostelu skupinou čtyř domů Křižovatka (Kreuzweg). V jejím středu se kříží Příbramská ulice (dříve zvaná Dolní ulice, Untere Straße) se starobylou obchodní cestou, nyní ulicí U Kostela.

Zdroje: Bartl 1961, 1963, 1964, Brandl 1928, Fischer 1939a,b, Frieser 1929, 1939a,b, Chrt 1950, 1958, Giebl b.d., IS Rothau 1842, Kratochvíl 1949, 1950, Kuča 2004, Lederer b.d., mapa ČSR z 30. let, Müllerova mapa 1720, OBÚ Sokolov, Riedl in Seitz 1972, Seutter 2. pol. 18. stol., Sommer 1847, Wander- und Wintersportkarte 1934

Unser Lehrpfad führt durch den Ortsteil Bauernberg. Hier sind nur noch zwei Häuser erhalten geblieben. Die anderen leer stehenden Häuser wurden nach dem Krieg niedergerissen. Im Wald können wir noch Keller und Steinwalle erkennen. Auf dem Weg vom Fels herab gingen wir über bewaldete Terrassen der ehem. Felder und begegneten Grenzsteine mit einem eingemeiseltm Anker - Wappenzeichen des Grafen von Nostitz.

Am Hahnbach unter uns stand der Ortsteil Winkel. Das ist ein wichtiges „W“, der historische Kern der Besiedlung von Ober Rothau. Aus dem ursprünglichen Namen Winckelaw (1560) entwickelte sich Wingklaw (1617), Winklow (1618) und schließlich Winklau. Durch die Verpachtung des gleichnamigen Meierhofes entstand 1696 das Dorf Winklau. Zu ihm gehörte das Gut, eine Sandgrube, ein Hammer und zwei Mühlen am Hahnbach. Winklau bedeckte fast das ganze Gebiet von Ober Rothau (Horní Rotava). Seit Ende des 18. Jh. hatte man die Namen Winklau und Ober-Rothau nebeneinander als Synonyme verwendet. Winklau oder Winkel bleibt nur ein Flurname und eine Erinnerung an den Meierhof, zu dem außer Winkel noch andere Ortsteile, durch die wir gingen (Peint, Grund, Gut, Bauernberg), angehörten.

Winkel selbst teilte sich in zwei Häusergruppen. Im Unteren Winkel, direkt unter uns bei der Brücke stand die Webermühle (in Mundart Wewerlmühl), eine Getreidemühle. Neben ihr mündete das Fuhrbachl in den Hahnbach. Dieses kommt aus der Weberlohe oder Winkelseige, die aber heute mit einer Mühldeponie zugeschüttet ist. Der Obere Winkel befand sich in der Winkelschlucht (Rokle). Winkel wurde stark durch den Abriss von Häusern nach der Vertreibung der Deutschen betroffen. Von 15 Häusern stehen nur noch drei. Das große Gebäude am unteren Ende von Winkel, das ehem. Krankenhaus der Eisenwerke und spätere Herberge der Lehrlinge des Škoda-Werkes, steht leer.

Das zweite wichtige „W“ ist das Wolframerz. Es wurde in Rothau 1928 entdeckt. Im Jahre 1934 wurde am rechten Ufer des Hahnbaches an der Straße nach Schindlwald (Šindelová) der Schacht „Gerhard“ und 200m weiter in Richtung SO der Schacht „Adelheide“ geteuft. Den Start des Unternehmens hat der Krieg beschleunigt, denn das Reich unterstützte in den besetzten Gebieten die Förderung strategisch wichtiger Rohstoffe. 1939 übernahm die Friedrich Krupp AG die Untersuchung der Lagerstätte. Die Tochtergesellschaft Egerländerer Erzbergbau hat 1939 - 1945 ein Bergwerk und eine Erzwäsche im Fuhrbach- und Hahnbachtal betrieben. Das geförderte Erz wurde in der Aufbereitung verarbeitet. Aus dem Erz mit durchschnittlichem Gehalt von 0,15 % Wolfram wurde ein Konzentrat mit 51 % Wolfram produziert.

Nach dem Krieg setzte die Förderung des Wolframerzes in der Grube Eintracht (Svornost) bis zur Sohle 45m fort. Im Jahr 1950 war die Lagerstätte erschöpft. Bei weiteren Untersuchungen 1945 - 1953 bei Rothau (Rotava), Pechbach (Smolná) und Heinrichsgrün (Jindřichovice) wurden keine rentable Lagerstätte mehr gefunden. Ein kleines Vorkommen wurde auch im oberen Winkel am linken Ufer des Hahnbaches, 400m nördlich von hier, in zwei Stollen untersucht.

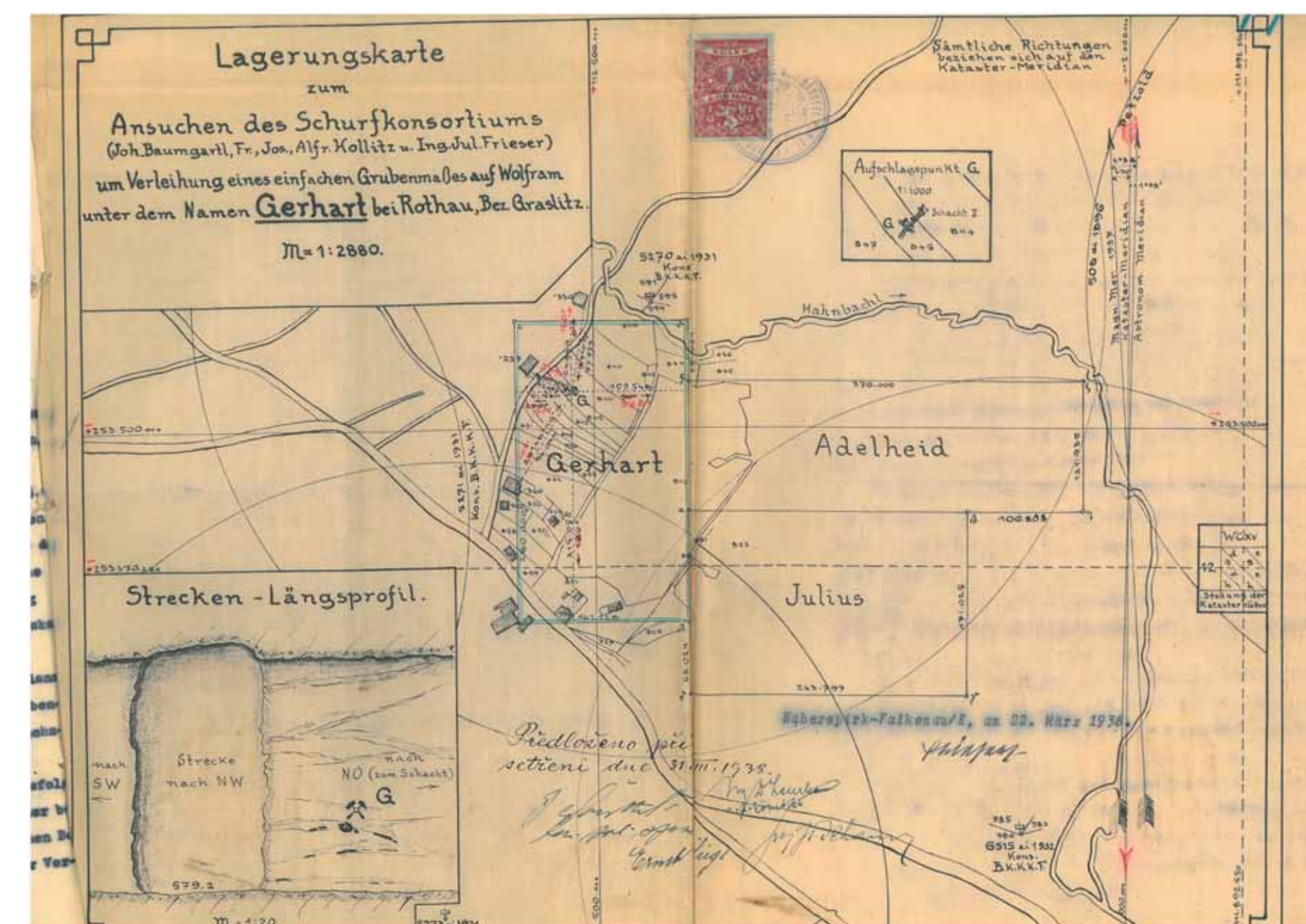
Unser Weg führt nun zu der Häusergruppe „Kreuzweg“. In ihrer Mitte kreuzte die neuere Příbramská Straße (Untere Straße) den uralten Handelsweg, jetzt das Sträßlein U Kostela (Obere Straße), welches uns zur Kirche führt.

Winklov a Křižovatka kolem 1930 / Winklau und Kreuzweg um 1930

Wolframit z Rotavy (černé krystaly) / Wolframit aus Rothau (schwarze Kristalle)

Mapa průzkumných polí na wolframovou rudu 1938-1940 / Karte der Schurfarbeiten auf Wolframerz 1938-1940

